

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. Adducuntur aliquæ limitationes supradictæ negatiuæ sententiæ. Ex
part. 10. tr. 7. res. etiam 3.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

statuere potest in his, quæ tangunt ius Superioris in grave ipsius præiudicium Baldus leg. 3. §. *Und quoque num. 2. ff. quod quisque iuris*, Andr. Künich. de Sax. non pronoc. iure verb. ius. cap. 2. num. 63. Verum si, incio domino, subditi cum alio potentiori ineant protectionis unionem, id absque præiudicio ipsius domini fieri nequaquam potest; vt accumulatis argumentis non ineleganter deducit Petr. Frider. Mindan. d. cap. 14. *quæst. 1. per discursum*. Thomas Michaël. d. *discurs. de iurisdic. conclus. 138. lit. E.* Quia Subditi eiusmodi clientes, cum se nisi sciunt potentioris aduocati viribus auxiliariis; cum iactura publicæ quietis, quæ tamen vel maxime promouenda est leg. 13. *princ. de offic. præsid.* aduersus dominum sæpiusculè cristas erigunt; Arum. ad *auream Bullam dist. 6. cap. 15. §. 2.* Quare eiusmodi, inuito Magistratu proprio, facta à subditis cum potentioribus patronis aduocatiæ conuentio dum illi ad ordinariæ iurisdictionis excussionem, & mouendam contra proprium dominum rebellionem, & detrectanda onera consueta, patrociniò abutuntur; nihil aliud sapere videtur, quam occultam quandam aduersus Magistratum ordinarium conspirationem; & confederationem. *arg. cap. Constitut. §. Ceterum de verbor. signif. in 6.* Et publicis eiusmodi pactionibus subditi reddi videntur audaciores aduersus dominos suos ordinarios; quibus facilius resistit adiuti protectorum auxilio; id quod repugnat publicæ utilitati; ita considerat Menochius *conf. 28. num. 7.* Adde, quod si subditis liceret, dominis ordinariis inuitis, protectionem pacifici; & contingeret, facto ipsorum ius defensionis illorum dominorum præter voluntatem eorum in alium transferri, vt per se patet. Sed consequens repugnat iuri naturali, & scripto, quæ doctrina Natta *conf. 167. num. 2. & 3. vol. 2.* Tum quod subditi nec dominorum possessionem interuerrere possunt, Decianus in *Tract. crimin. lib. 2. capit. 32. num. 13.* Nec iurisdictionem in alios prorogare. Sola in *Constitut. Sabaud. Rubr. de for. compet. verb. Subditos nostros Gloss. 1. n. 9.* Surdus *conf. 47. num. 2. & 34.* Laudent. de *Princip. quæst. 33.* Thelaur. *decif. 266. num. 6.* Baldus *conf. 121. volum. 3.* ergo se submittere absque dominorum suorum voluntate, ac præcognitione subditis non licet.

4. Item, si licitum esset subditis, in consulto Magistratu ordinario, alienæ se tutelæ subicere; non raro contingeret, dum fortè opponendi se occasio nem vndeunque captarent, subditos contra dominos defendi; sed hoc ipsum iura prohibent, attestante Welsebec. *conf. 48. num. 8. part. 1.* vbi vetitum esse, ait, in terrarum dominiis alterum alterius impedire iurisdictionem, Bartolus in *leg. qui iurisdictioni num. 7. de Iurisdic. Baldus in lect. testamentar. num. 2. Cod. de re. ff. ement. Geminian. in cap. 1. num. 2. & 4. in cap. 1. de Offic. ord. in 6. per §. Non habeat in authent. de defens. Cuius §. *Subemus de collat. capit. Duo 9. capit. Pastoralis 11. de Offic. ord. cap. 1. de Offic. Legat. cap. 1. capit. vt litigantes, de Offic. ordin. in 6.* Vel alterius subditos contra dominum defendere, aut in tutelam recipere leg. 2. vbi Cuiac. *Cod. vt nemo ad suum patroc. lib. 11. & in leg. quidam 132. de verbor. oblig. & Cod. Theodof. lib. 11. tit. 24. de patrim. vic.* Ergo, &c.*

RESOL. III.

Admittuntur aliqua limitationes supradictæ negatiue sententia? Ex part. 10. tract. 7. Res. etiam;

§. 1. Licet, vt probatum est, absolutè loquendo, non liceat subditis, inconsulto domino, se subicere protectioni, aut clientelæ alterius potestatis

fallit tamen necessitate urgente, vt obseruat Kolkuius de *Contribut. cap. 1. num. 283.* & alij Doctores in superiori Resolutione citati. Et ratio est, quia necessitas est ingens telum, nulli subiectum legi, leg. 1. *de Offic. Proconsul. leg. 7. §. 3. ff. quod vi, aut clam.* sed ipsa facit legem, *Remissionum 1. quæst. 1.* ac nulla curat priuilegia latè Tiraquellus in *tractat. Lignag. §. 26. gloss. 1. n. 19. & seqq.* Ideoque factum necessitate urgente, culpabile non est, *cap. Ad limina causa 30. quæst. 1.* Hieronymus de *Caxall. in spec. communi. opin. quæst. 906. num. 50.* Et propter imminens periculum receditur non solum à regulis iuris communis, sed etiam prohibitiui. Iason. ad *leg. de pupillo §. prætereà, ff. de noui oper. nunciat. vbi allegat. leg. Si quis filio exheredato §. Hi autem in fin. de iustit. rpt. in iust. fact. testam.* Zafius *1. confil. 21. num. 11.* vbi exemplo id illustrat. Et urgente durissimo necessitatis telo, quæ iniusta sunt, iustissima censentur, vt declarat Bodinus *5. de Republ. capite 5. pag. mibi 896.* adde Neuzanum, in *Sylu. nupt. lib. 5. sub tit. quomodo iudicandum, num. 48.* Itaque nostra opinio fallit, quoties subditi, ob iustam, & necessariam causam, alterius patrociniū implorare coguntur; quod fit, quando dominus territorij ordinarius illos vel propter negligentiam, defendere non lit, vel propter absentiam, impotentiam, aut alias causas defendere non possit. *Fat. leg. 23. ff. quod met. caus.* Et ita docet Nicolaus Myllerus in *addit. ad Rummelinum super auream Bullam. Caroli IV. part. 2. disert. §. num. 9.* Sigismundus Frincheltaus de *iure patronatus, cap. 1. num. 27.* Reinkingk de *Regimine Saculari, & Ecclesiastico, lib. 1. cass. 5. cap. 4. num. 80.* cum aliis penes ipsos.

2. Obserua tamen in occurrentibus casibus, quod cautio erit adhibenda ab his, qui extranei Principis auxilio vltro se munire, & defendere satagunt, vt ita protectionis capitula moderentur, & componant, ne quidquam potestatis domini proprii detrahatur; & ne ex illis occasio subiectionis potius, quam protectionis suborietur. Calamitas namque æui nostri suggerit, multoties euenire, vt quos opis causa euocauimus, metuamus; & exempla in promptu sunt, ac Historiarum monumenta commonstrant, plurimos ex officio protectionis transiisse in vsurpationem potestatis; Petr. Gregor. Tholof. *lib. 11. de Republ. c. 11. num. 6. & lib. 23. cap. 3. num. 9.* vbi, vt gradus fiat ad nouum Principatum sæpe solere alterius subditorum protectionem suscipi, verissimè tradidit. Itaque cautelas aliquot prudenter in iuræ protectionis tradit Bodinus, quarum inter alias hæc sunt. Prima vt patrociniæ sint gratuita; quia officio merces non debetur, *leg. 1. ff. mand.* Secunda, vt æquissimis conditionibus vterque vtrique teneatur. Tertia, vt patrociniij tabulis, quas Nostri protectionis literas appellant, testatum sit clientibus iura salua, & integra futura; quæ tabulæ à nouis successoribus rata habedæ sunt; alioquin patrociniū, vt morte clientis, ita & patrocini, dissoluitur. Quarta vt patrociniæ breuiore temporum intervallo circumscribantur, & terminentur; vt si clientibus grauiora videantur, mutari, si honesta, continuari possint; quod exemplis illustrat. Quinta, omnium optimam, & maximam cautionem dicit, ne patroni clientum arces vel oppida præsidio militari teneant. Hinc à Bruto tribuno Plebis, velut ab Oraculo, in concione populi Romani dictum est, vnam esse tenuium aduersus potentiores securitatis cautionem; vt scilicet potentes, si nocere velint, non possint: cum nocendi voluntas ambitiosis hominibus, & imperandi cupidis numquam sit defutura; de quibus vide Bodinum *5. de Republica, dist. c. 6.* cui Adde Kolkuium, & alios, vbi supra.

RESOL.